

LO TEATRO CATALA

PERIÓDICH INDEPENDENT

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

Destinat principalment á fomenar lo progrés é interessos
del Teatro de Catalunya

Preus per subscripció

En Barcelona. 1'00 Pta. trimestre.
Fora... 1'50 » »
Artistes estrangers, 25 Ptas. l' any,

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN

DIPUTACIÓ, 125, 2.º, 3.º

Sucursal pera cartas y avisos, en l'Arxiu
de D. J. Gelabert: Unió, 3, 3.º 2.º

Preus de ca la número

Número corrent. . . . 10 céntims
Id. atrassat. . . . 15 »

ILEGALITATS

En un de 'ls números passats diguérem que nostre Ajuntament cometia dos ilegalitats y dos actes de favoritisme encomanant á l' Apeles Mestres la lletra del *Himne á Colón* y á 'n Joseph Rodoreda la música.

Y la ilegalitat y 'l favoritisme es evident, palpable, manifest. Al certamen obert per nostre Ajuntament per premiá 'l millor *Himne á Colón* que 's presentés, es de presumir que 'n Apeles hi enviá, ja que 's tractaba en primer lloch de cosa que val més, molt més que una flor natural ó bé una englantin ó viola; y després se tractaba de un premi de més importancia y renom històricament considerat. Y no sols pensem hi va tirar l' autor de *Margaridó*, sino que, sens dupte, hi tiraren molts mestres en Gay saber com tenim dins nostre regionalisme, que també 's manifesta quant sa traspassa surt del saló de contractacions de Llotja. De lo que dihem proba n' es lo concurs declarat desert.

Donchs bé: de cop y volta l' Ajuntament dona carpetasso á la idea al principi sustentada, idea justa y equitativa, y encarrega al inspiradíssim autor de *La cigala y la formiga* la lletra del *Himne á Colón*, donant, ab aquest fet, un mayúscul revolcón á 'ls individus que componian lo Jurat calificador y á tots los llorejats poetes que havian pres part en lo concurs.

Y... lo fet está fet. Pero ara sols falta que 's fassi pública l' obra del senyor Mestres y també las que foren enviadas, y que la del autor privilegiat resulti de inferior mérit y menos valua que las altrás. Com que 'l senyor Mestres sabia no tenia competidor ni Jurat que examinés son poèlich treball y, surtis lo que surtis, tindria que acceptarlo l' Ajuntament, no seria extrany, repetim, que la seva obra resultés la pessa de convicció de 'ls delictes de ilegalitat y favoritisme. Hi ha qui diu que tot aquest joch es portat per la íntima amistat que uneix al favoregut poeta ab un individu que forma part de nostre Ajuntament. A tals maliciosas suposicions, nosaltres donem la més terminant enérgica negativa. Nostre estimat amich en Roca y Roca, concejal á qui aludeixen los maliciosos mes amunt dits, t'è prou y so-

bra d' independència en sa manera de obrar per' fer cas omis de la sincera amistat que l' uneix ab Apeles Mestres.

Lo fet per l' Ajuntament no es altra cosa sino lo que era de prevenir: lo bó y corrent, lo just y legal estan renyits ab nostre municipi. Cada un de nostres edils, en particular es lo tipo de la formalitat y justicia: no hi ha pòr de un acte incorrecte; pero perden totas aquestas circumstancias y qualitats quant reunits y ab caràcter oficial determinan la realisació d' una idea per la qual hi pòt entrar lo favor y la amistat.

Y entengui 'l senyor Mestres que nó volem de cap manera senyalar ab las presents ratillas que ell no sigui digne de unir son respetat y reputat nom de poeta lirich á la obra á que aludim, no, no; 'l senyor Apeles nos coneix de fa molts anys y sab lo just y cabal concepte que de son estre poèlich tenim format. Las censuras van dirigidas á nostre Ajuntament que 's va oblidar de lo que prometé; aixó es, obrir dos concursos, un per la lletra y un altre per la música. Aixó fou lo promés; aixó era lo que tothom esperaba, y aixó no ha sigut. Y aixis resulta que la importancia, 'l mérit que hauria tingut aquest himne, á haver seguit la tramitació legal, diguemho aixis, donant un nom envejable á son autor, nom que á la historia hauria passat per honra y gloria de 'l mateix, ara, obtingut de la manera dita, ni es honrós ni dona gloria.

Conseqüencias inevitables de fer las cosas com no 's deuen fer.

Y anem ara á la part musical.

Com la lletra, tenia que premiarse la música del himne en concurs, en aquest terreny obert per la lluyta de la inteligencia, 'hont lo saber obté l' honrós premi de la suma sabiduria. Donchs no ha sigut aixis. Ha sigut prou que 'l distingit mestre Rodoreda hagi ofert á nostre Ajuntament encarregar-se de posar música á la lletra del senyor Mestres, per ésser acceptada la oferta. ¿Es aixis com debia procedir nostre municipi, en un cas de tanta trascendencia, artisticament parlant? ¿Es aixis com debia procedir nostra Corporació, donant la patent de nulitat á tants mestres com tenim per Barcelona? Sabem que nostre amich Rodoreda es una primera espasa quant los trastos de escriurer música agafa; sabem que 'l direc-

tor de la Banda municipal es de 'ls pochs que uneixen la ciència a la inspiració; sabem que li sobran medis per' surtir airós de son encàrrech; pero més nos hauria agradat qu' hagués acudit ab sas valiosas foras devant del Jurat y d' ell hagués obtingut lo premi. Aixís l' aplaudiriam coralment y aixís l' aplaudiria tothom. Ara malas vens farán córrer que si aixó, que si alló; que si cobrará las 5.000 pessetas al mateix temps que cobrará en concepte de Director de la Banda y de l' escola de música. Hi pót haver qui, fent lo pagés pregunti: ¿Y bé? 'l senyor Rodoreda, al escriurer l' himne, ¿ho fa per' guanyar lo valor del premi, ú ho fa com Director de la Banda municipal? Si es lo primer, no 'l mereix, perque no hi hagué concurs y, per lo tant, no 'l ha guanyat; y si 'l segón, per aixó l' Ajuntament lo paga. Es dir: per totas parts surten suposicions, que serán tot lo gratuites que 's vulgui, pero que en nostre concepte no abonan poch ni mólt a la persona a qui van dirigidas; restantli sempre de son mèrit resultant, la part duptosa que 'l públich atribuheix a la ilegalitat y favoritisme.

¿Y qué farán ara, no ja 'ls que presumeixen de ser notabilitats encara que ho són de cartró, sino las notabilitats que ho són de debò y que valen tant com lo favoregut per nostre Ajuntament?

No 'ls queda mes recurs que dirigirse per escrit a nostra Corporació Municipal donantli gracias pe'l diploma de nultat que ab sos actes poch ó gens meditats los hi ha dirigit fentla pública.

Repetim pe 'l senyor Rodoreda lo que per igual cas havem dit al senyor Apeles Mestres: conseqüencias lógicas é immediatas de fer las cosas com no 's deuen fer.

R. SANTA CLARA.

NOSTRE TEATRO (1)

II

L' estudi d' un paper

L' aficionat que sense director formal representa comedias ¿de quins medis se val pera l' estudi de son paper?

¿De quins?

Pues... tot lo mes que fa es llegirlo moltes vegadas fins sapiguer las *relacions* llargas de memoria; posar-se bigoti si fa 'l galán jove, patillas si fa 'l traydor, y 'l nás vermell si fa 'l graciós, y ja está.

Tocant al traje, se presenta ab la roba mes bona que té ó, si la comedia es de *época*, lo sastre que 'ls serveix ja ho dirá.

¡Ah! si sapiguessin l' major part de 'ls aficionats las dificultats que ofereix l' estudi d' un paper ¡que pochs ne quedarian de 'ls mil y un qu' avuy fan comedia!

Y 'ls pochs que 'n quedessin no creguen que per 'xó fossin mes bons, no: lo qu' es que en ells ja fóra d' aplaudir la voluntat que se 'ls hi veuria de l' estudi, no de *llegir* 'l paper repetidas vegadas, no: d' *estudiarlo*, d' encarnarse ab lo personatge que representa; de sapiguer ans que tot, quans punts d' educació calsa, de quin modo pensa, pera quin móvil fa lo que fa y sobre tot, compèndrer la situació.

¡Compèndrer la situació!

¡Qué pochs son los actors que la volen compèndrer! L' efectarro 'ls *llama* mes; ¡ja ho crech! Ab un cop d' efecte, ab un cambi fals de veu; es dir, ab aquellas *transaccions* que 'ns va deixá 'n Calvo, l' aplauso es segú; pero 'ls demés personatges que hi ha en escena ¿cóm quedan?

Quedan en situació falsa: perque si no fan coro a aquells crits que treuen lo quadre del march, resultan *mansos*, y si 's posan lo que 's diu a *tó*, resultan drapayres que cridan *draps y ferro vell*!

L' afany de sobrepujar sempre, domina a l' actor,

(1) Vegis lo número 91.

fins a l' punt que, perdent l' educació escénica, resulta las més de las vegadas que 'l personatge sobre qui recau en aquell moment la situació, resulta superat pe 'ls espavientos de qui 's vol fer l' interessant.

Donchs, no senyor, lo que s' ha de tenir en compte en l' estudi de tot paper, es dominar la situació sols quant lo cas ho requereix, may fora de cas; pues si 's vol ja 's domina, ja: pero aixó sí, s' ha de recorre' a la exageració, mes ben dit, a lo ridicul.

Si 'l personatge que 's representa es históric, no hi ha pas dupte que l' historia pót donar valiosos datos pe 'l bon desempeñyo de l' obra; sobre tot, tenint en compte lo acomodaticí del teatro tant per l' autor de l' obra com per l' actor.

¡Sent aquesta de las que 'n dihem socials, lo actor té que buscar lo tipo entre nosaltres mateixos; es dir, pe 'l carrer, en reunions: no 's desanimi buscant, que be prou lo trobará. Un cop ja l' ha descubert, observarlo, pèndrer nota de sos principals punts y enmotllarlo al paper, treynt y afeigint de sa part tot alló que per enquadrarlo sobri ó falti dintre de la vritat relativa del drama.

Un tipo inspira l' altre: de dos se 'n fa un, y d' un se 'n fan dos. Se reproduheixen, s' aminoran, s' agrandan, s' amalgaman: mes ben dit, fentne de 'l paper d' estudi, un motllo, l' estudi mateix va omplintlo fins a fer surtir la figura ab tots sos perfils.

¿Qué cóm se logra aixó?

Ja ho he dit: *llegint* menos los papers y *estudiantlos* mes, y sobre tot, sent observador.

No falta qui ha dit que la memoria en lo teatro es una gran cosa: ¡ja ho crech! Pero entenemnos, *memoria de recort*, no *memoria de rutina*.

M' explicaré.

La *memoria* que fa bon *recort* d' una época, d' una costum, del modo que 's fa y 's feya tal ó qual cosa, com si dignéssim, una memoria a lo Castelar, es verdaderament una joya.

Pero memoria que sols serveixi pera etjegar a tota máquina una relació de versos fent cas omís del verdader sentit, atropellant la frase, oprimint la veu pera arribar a la *transacció*, suprimint l' ademán y tancant los ulls pera no perdre 'l fil del discurs, es rutina, es joya falsa.

De' aquet defecte, com que 'n pateixen tant nostres primers actors, nostres aficionats, plens d' ilusió, al pèndre'n copia, s' han allunyat encara mes del camí que conduex al bon estudi y execució de sos papers.

Ara com ara, ab la mort del género Echegaray, d' aquet género que 'ns ha portat aquesta munió de situacions terroríficas, galans bufos, traydors honrats, damas duptosas y altrás mil andróminas; desde la mort d' aquest género, dich, bona part de nostres actors navegan sense rumbo segú, perque, fills com son d' aquesta escola, no troban l' embocadura en lo modern treball, ni 'ls autors tampoch, que 'l tira y afinixa de la sarsuela no deixa de marejarlos.

Tornem al punt de partida, als aficionats.

Sense director que 'ls guihi, sense teatro ab condicions, sense estudi de si mateixos, ab l' amalgama de las obras d' avuy dia y ab l' afany d' imitar lo que veuen en teatros formals, (dolent la major part de vegadas), ¿volen dirme qué resulta de tot aixó? Pues lo que no pót menos de resultar: un desgavell complet ab raras excepcions.

Manera d' arreglarlo. ¿N' hi ha? Si: pero... pero... Hi ha molts *peros*, la vritat.

Si nostres societats reunidas acordessin y ho *cumplissin*, no representar altrás obras que las que están al alcanse de sos intérpretes, las obras que constitueixen teatro, obras no abigarradas, obras que no moren al néixer, obras, en fi, modernas, pero sense *desplantes* de torero ni cabriolas de clown, potsé 's podria lograr alguna cosa en benefici del sentit comú tan atropellat avuy dia en lo teatro. Quant menos se donaria una bona lliçó als *autors* y *actors* de primera fila y potsé 'l públich ne tendria esment.

Pero ¡cal! aixó són ilusions mevas. Son fantasias de un enamorat de'l teatro que cada dia hi véu cosas tan fora de cas, tan extravagants, que moltes vegades no sab si xiular á autors y actors que las presentan, ó al públich que las celebra á ulls cluchats de són pe'l fastidi de si mateix.

¡Si xiulant quant menos despertés!
D' aixó parlarem en lo següent article.

ANTÓN MOSTASSA.

PRE-HISTÓRICH

Neix al món lo primer poeta,
fa'l primé vers armoniós
y desitjant perpetuarlo,
l' canta cent y cent cops:
Mor ell, y de boca en boca
dura una generació.

Ab la punta d' una fletxa
cents anys després un altr' hom'
que l' ha après de'l seu besavi,
lo graba á un arbre del bosch,
y'l primer desitj de gloria
l' hi fa posá abaix lo nom.

Passan sigles y mes sigles;
l' arbre gegantí s' ha mort:
per' escalfar sas ovelles
l' arrencaren uns pastors
y 'ls signes imperceptibles
poch á poquet borra'l foch,
deixant del vers y de l' arbre,
tan sols un tros de carbó;
borrant de aqueixa manera
lo primer vers armoniós,
lo primer desitj de gloria
y'l primer plagi del món.

A. LLIMONER.

Revista teatral

ELDORADO.—*Los Extranjeros*, sarsuela en un acte.

Es una sarsuela mes y prou, que despres de semblarse á moltes altrás, no t'è sino un número musical digne de menció (lo coro de 'ls assedegots), puig tots los demés no acreditan pas la firma del mestre Caballero.

En la execució s' hi va distingir lo senyor Mesejo. Los demés, passadors. Dimars van despedirse los Srs. Rodriguez, Mesejo y Sanjuan, que van llejir versos catalans, per demostrar son agraïment. Molt ben fet.

No parlem de las altrás obras posadas últimament, porque no son novás.

Dispensi'l lector lo laconisme actual en las revistas: ja serem extensos quant treballi la companyia Novelli.—R.

Secció del Pirotécnic

La Comissió de Governació de l' Ajuntament y la Junta de festes no miran prim.

Ara, ab motiu de las que 's preparan, s' han declarat ellas mateixas ab amplias facultats (¡alsa pilili!) pera fer lo que be 'ls li sembli donant compte de lo que fassin quant ja no hi haurá remey si acás es mal fet.

Es dir, si; hi haurá 'l remey de pagar.

També ha declarat l' Ajuntament que no hi ha temps de fer per subasta molts de 'ls treballs per las festes. (¡Aixó que ho conti á sa tia!)

Y així, ha lograt que l' eximissin del compliment de la llei, estalviantli las subastas y obrint la porta á las arbitrariedades.

La Comissió magna que no idéa per ara res, en qüestió d' espectacles, en favor del prestigi del Art ni en benefici de las classes populars; que no ha trobat á bé subvencionar cap funció teatral ni constant ab obra de mérit y digna de premi... ha concedit 20.000 pessetas per subvencionar un espectacle tan català com una corrida de toros.

¡Ah, aixó sí! serà con caballeros en plaza... y paganos en los tendidos.

Las preliminars de las festes del Centenari s' han inaugurat construint las barracas pe 'ls feriantes.

Cuytín, que no fessin tart, y l' assumpto es que las obrin aviat per poguer cobrar lo que 'ls interesats pagarán.

Lo demés son trons.

¡Eh, que es artístich aixó? ¿No ho es? Be, volia dir que es positiu.

En vista de tot aixó, proposo que las festes del Centenari s' anomenin «festes de 'ls desacerts y de 'ls privilegis ab pretest de honrar á Cristobal Colon.»

Així al menos no l' enganyariam. Encara que, com la seva estatua está colocada en lloch molt elevat, ja ho veurá bé tot lo que passi á Barcelona.

Sr. D. Isidro Fitó.—Vendrell.

Aixó d' escriurer cartas y posarhi paraulas tan groixudas com «embustero, descarat, desvergonyit,» etc., etc., no fa guerrero per mes que sembla que fa valent.

Procuri, donchs, apéndrer d' escriurer en bona forma epistolar y gramatical (que tampoch ne sab) y sostindrà polémica la Redacció.

Ara no, perque cartas com la seva, sols serveixen per fer cartutxos de fochs de bengala.

Per 'xo me l' ha donada'l Director, y jo, despres de ferli saber que l' hem rebuda, (per cert qu' es de'l 15 de Maig) faré qu' aviat se torni cendra.

Es lo únich de que es digna la tal carteta,

Visca molts anys.

LO POLVORISTA.

Entreacte

ESTIUHENCA

La dulce miel de la Alcarria
Es la mejor de la tierra;
Pero para mí es mas dulce
Un beso de mi morena.
(Cansó popular alcarrinya.)

Sr. Director:

Al agafar la ploma desde aquet recó de món pera cumplir la promesa que vaig ferli al surtir de Barcelona, ni sé com dech comensar, ni lo que podré dir, ni com finirá aquesta carta que porta embolcallat entre sas ratllas lo buf calitjinós de la ardenta terra alcarrinya. Si las notas íntimas ab que hauré d' omplirla la fan poch interessant, ó l' desgarnat estil ab que de següé será escrita la fa indigna de ser publicada. llénsila enhorabona al cistell de lo inútil, ab lo que faré un favor gran als pacients y benévols llegidors del setmanari.

Després de passar uns dias en Valencia presenciant las festes de son Patró, y d' admirar lo Real Siti de Aranjuez (aquest immens oasis de sorprenenta verdor que destaca en mitj la aridés dels envoltants de Madrid), vaig arribar á Yllana un dilluns á la matinada

ab un fret de mil dimonis que 'm vá so' pèndrer ab la roba d'estiu que jo portaba desprevingut. Lo poble, situat en una fondanada, se troba en lo limit de la provincia de Guadalajara, á 12 lleguas de Madrit y en plena comarca alcarrenya. Quinze dias fá que 'm trobo en ell, aislat de tota comunicació ferro-viaria, rodejat de tipos primitius que 'm transportan á épocas llunyanas y ja olvidadas per la plácida senzillés de sas costums; admirant embabiecat lo cel puríssim que pareix ample mantell de delicada blavor; sufrint los raigs xafogosos d' un sol que caldeja la terra y sembla contemplar sonrisent desde lo alt de son trono las dauradas espigas qu' han madurat á son calor y jauhen afeixinadas en confosa barreja sobre 'l pulit paviment de las heras qu' enrotllan lo poble; vejent pérdrers' enllá d' enllá de 'l horitzó la frondosa salzereda que bordeja las capritxosas revoltas del caudalós Tajo, ampla cinta de plata que 's deslliga entre las herbas y que fertilisa ab sas aigüas los horts que assedegats lo rodejan. Mes enllá contemplo las oliveras arregleradas com un exércit en fila de batalla; las vinyas recovertas d' amplissims y verdosos pámpols sota 'ls que maduran los atapahits rahims: d' un costat los extensos rostolls ahont cantan al caure 'l dia las pintadas perdius y xarroteja la alegroya brivalla d' aucells, picotejant algún qu'altre gra de blat perdut entre 'ls terrossos, y ho veig tot acariciat per las dolsas brisas que venen del bosch, embaumadas pe'ls aspres perfums de la petita farigola y 'l llargarut espigol que creix arreu entre aquellas inextricables espessuras de feréstechs romans, coronats d' aixams d' abellas que xuclan rondinant l' olorós polen de sas petites flors, per' convertirlo mes tart en la dolsissima mél que tan nom ha donat á la comarca d' Alcarria.

Devant l'imponent espectacle d' aquesta natura verge y esplendorosa, sense adulteracions ni componendas, l'ànima s' esplaya satisfeta y sembla reposar tranquila, lluny de las fatigosas lluytas qu' enverinan nostra existencia entre 'l positivisme malhadat que domina l'interior de nostras modernas Sodomas.

La vida d' aquets habitants es lo mes primitiu que puga imaginar-se.—Es la vida de la formiga que, pacienta y treballadora, recull al estiu lo que ha de servirli de sosteniment per l' ivern.—Ara tot es animació. Lo poble, situat al fons d' un barranch, sembla embolicat per un espés núvol de petita palla que s' escapa volejant de las numerosas heras ahont las espigas cruixen trinxadas sota 'ls tallants pedernals de las trillas..... L' Agost finirá, y tothom tindrà farina fins l' any que vé.—Mes tart los bromadors aniran á recullir los sucosos rahims que 's convertirán al trepitj de sos peus en riquissim xarello..... Setembre finirá, y tothom guardará vi pera tot l' any.—Mes tart, las oliveras bastonejadas pe'ls forsuts fadrins del poble, deixaran caurer son fruyt á la falda de las garridas noyas y las prempsas grinyolant esprimiran l' untuós such de las olivas.... Novembre, finirá y tot lo poble tindrà pa, vi y oli. Los fruyts de 'ls horts los tenen ja gnardats fa temps. Ningú, donchs, se morirá de fam.

Després mes tart.... res. L' ivern crú y fret cubrirá ab son llensol de nèu los árits camps, mentres en lo fons de las casas, prop l' ascó, aquellas formigas humanas menjarán las típicas gachas (1), las migas (2), y altrás verduras conservadas, remullantho ab lo vi que 's gela en las tinajas (3) en lo profund de las covas.—Y l' any que vé, quant comensarán á escassejar las vituallas, florirá Maig, verdejarán los sembrats, tot reviurá, y la pródiga natura al rébrer lo primer bés calent del sol primaveral, s' apressurarà en sa obra pera tornar á omplir, de blat los graners,

(1) Sopa d' oli ab farina, semblant á las farinetas.
(2) Mollas de pa sech frejidas ab oli y tomátech.
(3) Gerras de terra cuyta per' conservá 'l vi.

d' oli las tinas y de vi las profundas covas.

Aquesta es la vida del poble. Sense vicis ni ambicions, ni aspirar á res mes que tenir lo just per' menjar, aqui no 's coneixen los pobres perque tothom menja; pero tampoch ningú economisa perque no pót.

¿Y las malas cullitas.....? Jo no sé 'l perqué; pero la natura 's complau en que no n' hi hagi.—Un any de mala cullita convertiria los 1600 habitants d' aquet poble en 1600 miserables famolenchs. ¡Que Déu los ne guardi!.....

Veig que la carta ha resultat llarga y pesada: per lo tant, faig punt final, desitjant á vosté y a 'ls llegidors del setmanari, salut y prosperitat.

BEN.

Yllana (Alcarria) 17 Agost 1892.

Dígali barret dígali sombrero (*)

ESCENA IX

JOAQUIM, ANGELETA.

- JOAQ. (Preparem ara 'l terreno, ja que l' ocasió 's presenta.)
(Petita pausa. Angeleta está pensativa.)
A tu te 'n déu passa' alguna; fas mala cara, Angeleta.
- ANG. ¡Ca, no senyó, no, padri!
- JOAQ. Li dich que no, en cap manera.
- ANG. Donchs no sembla que t' agradi com tu dius la vida aquesta.
- ANG. Li dich que sí, y que 'm plau mes de lo que voste 's pensa. Tot es com á Barcelona; no hi trobo cap diferencia. Aquí jo, en estant vestida com alli, alegre y contenta 'm desdejuno, tant sols prenent alguna friolera y detrás béch cristallina de la Font Santa aigua fresca que, per ser medicinal, de la Font del Ferro 'm sembla. A 'n aquí després treballlo com faig allá si no es festa, y per' que mes igual siga la vida aquesta ab aquella, si á taula hi fa falta 'l papa en cambi 'n Ramón s' hi assenta.
- JOAQ. Lo Papa ja está be á Roma.
- ANG. 'L papá, per' que m' entenga. Com á Barcelona, veig senyorio que 's passeja; com á Barcelona, tenen nunci que porta trompeta; y no hi fa falta teatro, y en Fontova hi representa, y no hi fan falta periódichs de Barcelona mateixa; y perque á faltar no hi trobo aquí cap cosa d' aquestas, es que dich, padri Joaquim, que no hi notó diferencia y qu' estantme á Torelló viure á Barcelona 'm sembla.
- JOAQ. Ja 'm cuydaré que n' hi notis d' aquí n' avant, Angeleta.
- ANG. Veyam, donchs, si ho lograré.
- JOAQ. ¿Qué si ho lograré? De veras. Vull lograrho y puch.
- ANG. ¿Y cóm?
- JOAQ. Déixaho corre' aixó. ¿Coneixas

(*) Vejis lo número 91.

ANG. a'l meu Antonet?
 JOAQ. ¡Jo ho crech, home!

ANG. Aquesta coneixensa es lo qu' á tu 't pót donar á veurer la diferència.

ANG. ¡Ah! ¿pótsen...?

JOAQ. Quant 'sent petit y quant tu eras petiteta, lo vam portá á Barcelona; allí ja us váreu conèixer, us vau fé amichs, y jugábau dantnos alegría inmensa.

ANG. Be, y ab aixó ¿qué vol dir?

JOAQ. Ja ho pótis veurer tu mateixa: qu'ara que ja t'és la edat, pótis serli, si vóls, pro nesa. Y no 'm cuydo sols d' aixó, sino d' alcansar la seva paraula; de que hi consentin los teus papás, Angeleta, y de que aquí al poble 't casis, haventhi aixís diferència entre la vida que fas á Barcelona y aquesta.

ANG. Be; pero vivint la mama ser jo mestressa....

JOAQ. Si, nena; ja ho arreglaré jo aixó.

ANG. ¿Y si 'l seu fill prefereix á algún' altra minyoneta?

JOAQ. ¡Ell ray! es l' ase de 'n Mora!

ANG. ¡Oh! donchs no 'l vull pas si es bestia.

JOAQ. Vull dir que quant te veurá de tu enamorat se queda; jo'm cuydo de tot.

ANG. Donchs bueno.

JOAQ. Y estich segur de convénce 'l.

ANG. Miriho primer.

JOAQ. Desseguida.

ANG. Y si es d' aquesta manera...

JOAQ. ¿Tu hi consents?

ANG. M' hi pensaré.

JOAQ. No cal que vinga depressa.

ANG. A dalt m' estaré.

JOAQ. Conforme.

ANG. Fins á després.

JOAQ. (Si ho vól ella...)

ANG. (Aixís me 'l trech de devant y ja mes no m' atormenta.)

JOAQ. (Ara puch dir qu' he saltat ja la mes alta barrera.)

(Se dirigeix al foro, quant surt Ramon)

(Seguirá)

BIBLIOGRAFÍA

SOR ÁNGELA, monólech castellá per V. FERRER BADIÁS

Lo senyor V. Ferrer, autor del monólech *Sor Ángela*, ha tingut l' atenció d' enviar un exemplar á nostra Redacció.

Al pás que li agrahim la finesa, li direm qu' hem llegit la seva obreta, dolentnos que 'l senyor Ferrer Badiás s' hagi deixat portar de una animositat y apassionament exigerat que li han fet agafá 'l rabe per las fullas, ó per dirho en termes mes precisos, li han fet pèndrer per regla general lo que seria sols una excepció en cas de que resultés vritat lo tipo qu' ell posa en escena y que, tal com lo presenta, es totalment inverossimil.

Mirant lo monólech baix un altre punt de vista, nos plau dir que en ell l' autor revela bonas disposicions pera fer alguna cosa de profit en lo teatro; y per 'xo precisament es per lo que li fem l' observació precedent que espere'n tindrà en compte un' altra ve-

gada, porque tot autor de condicions ha de procurar que sas obras puguin ser degudament apreciadas per públichs mes inteligents que 'ls que aplaudiran sense reserva lo monólech de que tracte'n.—P.

Repertori de Fora

Girona 21 de Agost.

Amich Director: Si bé en ma última li indicaba mon desitj de veurer San Feliu de Guixols y sa Exposició, efecte de la molta calor que aquí disfrutem he deixat de ferho, suposant que tan vosté com los amables lectors de aqueix periódich, me dispensarán lo permétre'm procurar-me una comoditat mes y un disgust menos, puig me consta que la Societat ferroviaria de aquesta via ho fa tant malament, que ningú torna sense contarne alguna de fresca ab motiu del poch cuydado y faltas de atenció que té ab qui desgraciadament necessita tractar ab ella.

Referent á lo de aquesta ciutat, ja tenim Alcalde nou, havent sigut nomenat lo jove advocat don Francisco de Ciurana.

Durant los quinze dias que no havia escrit, havem tingut varias funcions de barri, ab las corresponents sardanas de plassa, cosa que aquí, com voste sab, no pót faltar per petita que siga la festa.

Ta nbé 'l dia 15 per la nit la Societat «La Odalisca» posá en escena en son petit teatro 'l drama *Mural de ferro*, que fou desempenyat per varios socis aficionats, que mes que tals treballaren com actors consumats. A tal festa, que acabá ab dos cantatas per tots los coros de aquesta ciutat en obsequi al de 'ls «Anichs de Tarrassa» vaig serhi invitat com á corresponsal de Lo TEATRO CATALÀ mediant ofici que al efecte rebí de la Junta Directiva. Si las representacions segueixen com suposo, tindré 'l gust de fer-nhi relació cada setmana mentres durin.

Pera primer de Setembre próxim está senyalada la subasta pera l' arriendo de 'l teatro Principal per 30 funcions y diuhem si vindrán dos ó tres empresas de éixa pera fer proposicions: ja veurem lo resultat y li dirá.—M. DE S.

Filanova y Geltrú 22 d' Agost.

Senyor Director: La companyia de D. Enrich Borrás va despedirse á la francesa, cosa que de molt temps á n' aquesta part no haviam vist. La última funció la varen donar en lo teatro Artesá, posant en escena *L' Agulla*. ¡Mala agulla tenian alguns artistas, no tots: era tanta sa alegría, que fins movian rahons á tot bitxo vivent.

En lo Tivoli varen deixar de cumplí 'l compromís si be alguns d' ells tenian l' anhel de cumplirlo, y contra sa voluntat varen tenir que sucumbir.

Ahir va venir una companyia de sarsuela, que va posar en escena á la tarde *El anillo de hierro* que jo crech que va esser un *anell de bronze*. En primer lloch, la senyora García Rey, en lo primer acte va cantar un aria á las mil *maravillas* y ab una afinació, que meresqué nutrits aplausos, com també 'l duo cantat per dita senyora y 'l tenor senyor Prats.

Lo quinteto final del primer acte mólt ben ajustat, notantse que tots estaban segurs de 'ls papers.

Lo segón acte bé en conjunt, y 'l concertant divinement, essent aplaudits al final tots los artistas. La senyora Rey declamá regularment, y va vestir ab molta elegancia. Lo tercer acte regular, essent aplaudit lo preludi de la mateixa obra dirigit pe 'l mestre senyor Rius.

A aquesta obra va seguir la representació de *El Mo-naguillo* en que s' hi distingeix lo senyor Flaqué, puig es un *non-plus-ultra*.

A la surtida ja 's va veurer saludat ab l' aplauso de la concurrencia.

La senyoreta Rius va estar bè en lo paper de *Monaguillo*.

Pero, senyor Lopez, ¿no véu que 'l paper de agutzil de la alcaldía de *grijota* no es per vosté? ¡Home, home, no fassi tants disbarats, que aquet públich no es tonto!

A la nit varen posar la sarsuela *La Tempestad*. Las coristas tenian molts agallas, y ab prou treballs varen cumplir sa obligació; ab aixó, cuydado per un' altra vegada.

La tiple senyoreta Rius ho va fer molt bé; pero fent de *Roberto*, semblaba que *Angela* li podia ser mare.

Lo duo de tiples molt afinadet.

Lo senyor Querol va saber interpretar molt bé lo seu paper, distingintse en la romansa del primer acte.

Lo concertant del segón acte, regular; los coristas un verdader caputxo.

En lo tercer acte, lo terceto de tiples y tenor va deixar que desitjar: aixó que dit terceto está en tó de *dó* major; en cambi lo final de l' obra va anar molt bé.

Convé que 'l senyor Rius al final de cada número no dongui cops de batuta á la partitura, que la orquesta no ho necessita y además produheix un mal efecte. Crech que ja sab que la orquesta va quedar airosa en lo seu treball.

La concurrencia va surtir altament satisfeta; pero á pesar d' aixó, dech dir que 'm sembla que durará mes un misto que la tal companyia, perque cada hu de ells se créu ser millonari y que aquí es la terra de Xauxa, ahont lligan los gossos ab llangonissas.

Al temps dono per testimoni.—R. N.

Olot, 22 de Agost.

La representació de *El Monaguillo* ha ocasionat un cisma entre 'ls espectadors, perque á alguns pares de familia 'ls repugna que, si van al teatro ab las sevas fillas, aquestas hagin de presenciar espectacles que ells consideran poch apropiat pera ser representats, lo qual pót resultar en perjudici de 'ls actors, per mes que treballin ab afició digna de ser recompensada ab plens freqüents.

Com *El Monaguillo* no ha donat lloch en cap teatro pera que estallés semblant escrupolositat y al dir jo lo que aquí ha sucsehit se podria créurer qu' exajero, 'm permeto copiar la part d' una noticia de *L' Olotí*, periódich local, que diu:

«Per lo demés, nostres clams del número passat, no donaren cap resultat ó tal vegada donaren lo de que lo dimars ab motiu de ser día de fira, se tornés á posar en escena *El Monaguillo*, en vista del gran éxito de la primera representació. Aixó no obstant, seguirem cumplint nostre deber de senyalar y atacar l' immoralitat baix qualsevol forma que 's presenti y aquesta la considerém una de las mes graves per portar en cert modo lo V. B. de l' Autoritat.»

Avuy está anunciat *El valle de Andorra*, de qual obra vaig presenciar lo penúltim ensaig y 'm sembla que serán molt aplaudits tots los que prenen part en son desempenyo, puig tant la Srta. Cendra com la Sra. Viada, y 'ls demés que hi treballan, ho fan ab gust y afinació.

La festa major d' aquesta vila se celebra en los dias 7, 8, 9, 10 y 11 de Setembre y apar que será molt concorreguda.—A.

Mataró, 21 de Agost,

Molt senyor meu: No puch menos de noticiarli que estem molt contents de la companyia catalana, per que treballan ab gust tots los artistas. Jo crech que ells també están contents, perque cada vegada es molta la concurrencia que hi va. Dissapte passat varen treballar en lo cassino ó societat Nova Constan-

cia, fent *La Parentela* y *Un beneyt del catós*, que feren las delicias de la societat. ¡Vaja, que en Capdevila, Soler y, en fi, tots van agradar molt! Ahir representaren *La flor de la montanya*, també ab gran aplausos.

Res més per aquesta setmana. La vinent donaré compte també de las funcions que, per ser catalanas, son completament del gust de nostre públich.—R.

AMOROSAS

Déesa d' hermosura, ¡oh Trinitat bella!
¡alé de ma vida, consol de 'l meu cor!
Tant sols per tu entona l' afollada aucella
joliús cants d' amor.

Per tu que 'm robes de 'l cor la ventura;
per tu qu' ets ma gloria, ma bella ilusió;
per tu sols entona lo riu ab dolsura
joliús cants d' amor.

Brisa que 'm dóns vida, gaya fló aromosa,
sirena qu' encantas ab tos cants de goig,
per tu sols entona la lira armoniosa
sas notas d' amor.

A igual que l' aucella, lo riu y la lira
que ab gaya armonia t' entonan cançons,
lo meu cor t' envia, vida de ma vida,
sospirs plens d' amor.

JOSEPH ROIG CORDOMÍ

Eras, Lola, tendra y pura;
jove encara, la hermosura
va fer de tu un pom de flors.
Jo, prenat de tu ab fal-lera,
un matí de primavera,
descuydant nostres dissorts,
en tas gaitas, nina hermosa,
com dugas fullas de rosa,
vaig dá un bés assedegat;
y envers d' encendre 's vermellas,
van marcirse com poncellas
que 'l sol no las ha tocat.
Espantat quedé al mirarte
al véurer quant vaig deixarte
groch y ert ton cutis fi;
y allunyantme de la arbreda
ab la front de suor freda,
tremolant váreig fugir.

Lo temps olvidant las penas,
fent de 'ls anys y dias trenas,
ab tu a'l altar m' ha portat:
t' he dat un bés ants de festa;
jo he rigut, y tu, modesta,
llavors t' has ruborísat.

JOSEPH BURGAS.

CRUDEL DESTÍ

Com au de bosch dintre la gabia presa,
cuberta ab negre vel]
la professa s' está: tal volta resa
á algún ángel del Cel.

Llarga estona pensant sola y plorosa
¡qui sap lo que tindrà!
Si viu d' humans afectes desitjosa
¡perqué allí 's retirà?

Lo toch ferm y segur de las campanas
que brandan al convent,
atrau al mistich rés á las germanas
al chor pausadament,

Sols una no hi acut: la qu' encara resta
plorant de genollons,
la que 'l cor té ferit per fonda aresta
y ardents aspiracions.

No vol anarhi, no, que 'l temps avansa
y anyora aquell instant
per' satisfé un desitj qu' es sa esperança,
son somni mes constant.

Ab la folla passió que ab pensa esclava
l' avar mira un tresor,
un retrato contempla que portaba
guardat propet del cor.

Es l' imatge d' un home que sentirne
vá ferli aymant passió;
á que nega sa má per' obehirne
d' un pare l' intuició.

Per' xó encara que jurá ser fervorosa,
no prega ab viu anhel,
y encara qu' oferi á Déu sos vots d' esposa,
no anyora ser al Cel.

DOLORS RIERA BATLLE.

Saló de descans

S' ha format en aquesta capital la companyia de declamació qu' anirà á fer la temporada de festes á Murcia. Lo primer galán es D. Enrich Borrás, y á mes han estat escripturats la Srta. D.ª Adelina Sala, lo graciós D. Joan González, lo barba D. Fernando Bozzo, las Sras. Badillo y Pestalardo, 'l Sr. Peña y altres aplaudits artistes.

També s' ha contractat companyia de ball.

*** A Novedats comensará una série de funcions d' ópera demá passat. Creyem que la temporada es curta. La empresa ha utilisat los elements que ara hi ha á Barcelona y oferirá repertori conegut. *L' ebreca* y *Carmen* son las primeras óperas que 's cantarán. Figuran en la companyia las Sras. Ferni, Fábregas y Ferrer, los tenors Bugato y Carrion, los baritonos Rubi y Mestres, baix Gil Rey y altres paisans.

*** Lo galán Sr. Simó comensará á pèndrer part en Sabadell en las representacions de la companyia del Sr. Tutau. La primera producció en que treballará es la tragedia del Sr. Guimerá *L' ànima morta*.

*** Sembla que la temporada del teatro Romea comensará 'l dia 22 de Setembre.

*** La societat *L' Atlántida* pót titularse verda-derament catalanista en qüestió d' espectacles. Pera Setembre anuncia 'l drama *Auor, vanitat y.... res*, y las bonicas comedietas *A ca' la modista* y *Aucells de paper*. També disposa de las següents obras: *Nit fatal!*, *Lo gran món*, *Caritat!*, *Planys del cor*, *La bona vida*, *Or fals*, y *Plor sense llágrimas*.

*** Ha mort D. Joseph Calopi, propietari del teatro Principal de Gracia. ¡D. E. P.!

*** Los sitjatants han fet grans preparatius per la festa major. En lo teatro del Prado hi treballará una companyia d' ópera qu' ha de cantar *nada menos* que *L' Africana*.

En lo Retiro hi haurá sarsuela. Las orquestas han vingut organissadas pe 'l Sr. Zubielqui.

*** Han comensat ja en lo teatro de la Opera. (Circo del carrer de Montserrat) los ensaigs de la que 's titula *Cristóbal Colón*, que será la que inaugurarà la temporada iirica en dit colisseu lo dia 17 de Setembre. La Empresa que té arrendat dit teatro, desitjant protegir á 'ls artistes y al art nacional, ha determinat executar en las vinentas festes to- tas las composicions que tingan per tema *Himne á Colón* que 'ls autors presentin durant lo transcurs del mes de Setembre y tinguin algún valor artistich.

Aixi 'l públich podrà fallar sobre 'l mérit de al- gunas composicions presentadas al concurs anulat y si alguua resulta millor que la de 'ls Srs. Mestres y Rodoreda, 's convencera de 'l favoritisme que ha reg- nat en aquest assumpto.

CAVILACIONS

CONVERSA

—¿Li agradan las lllaminaduras?
—Segons, home: si son barato....
—Lo barato es car.
—¿Quin? Y...
—¡Oh!
—Li diré: ho es si es dolent; pero 'sent bó, la dolsó ho com- pensa.
—¿Que melindrosa! Be, digui.
—Si que m' agradan. ¡Ja veurá! Dónguim un.. lo qu' hem dit, y un... lo qu' he dit jo, y un carmel-lo de... lo qu' ha dit vosté.
A. RUMIAR.

XARADA

Un «Juanito» en «Tot» tenia
qu' en «Hu prima» li va dar
per' que volgués estudiar,
y li va pèndrer sa tia.

MUDANSA

No deixis ana á la «Tot»
tota «tot» á la «total»,
que si caygués dins d' un sot
podria ferse molt mal.

J. LL. Y B.

TRENCA-CLOSCAS

Anton Guarino Astals

MOLLET.

Combinar ab aquestas lletras lo nom de 4 pobles catalans.

PEP GALLEDÀ.

Soluciones á las cavilaciones del n.º 91

Trenca-closcas: — ARAY, ADUANA, BOT, CALL, NAU, PRINCESA.

Logogrifo numérico: — MERCANTIL.

Geroglífico: — PER ESTISORAS, LOS SASTRES.

Rombo:

S
CAP
CELI A
S ALLENT
PIERA
ANA
T

Las han eniat los senyors Pep Galleda, Bernat de la Bleda, S. Geroni, Nas de flauta, Pitarret, Simón del Sol, Partegats, Llarch y Prim, Gordinfloy, Pau Pi, Antón Oliva, Ganxet de Reus, Joaquim Pelay, Llorens Ortoms, Q. A. de Palla, Roch, Ruch, Isidro Pallejá, Notariet, Puntinglés, Anastassi y Pau Pintat, quins si envían las del número d' avuy, guanyarán un exemplar de cada una de las obras: COFIS Y MOFIS, SENSE DONA y LO CASTELL Y LA MASIA.

Correspondencia

I. I. (Olot): per' publicarho s' ha de arreglar; vosté dirá. — J. Camprubi: lo assumpto no's presta. Busqui altres temas y 'l com- plaurem. — Joan Ros: passarem á veure'l. — P. G. (Tarrassa): está bé. — Arnando Román (Madrid): escribim com desitja. — Simón del Sol, Q. A. de Palla y Pau Pintat: vostés son tres y ben avinguts. — Amadeo: Molt bé y ja li dich en vritat que de veras m' ha agradat. Envihi correspondencia. — E. Mestres Forns (Vilafranca): vosté ni vé, ni escriu. ¡No acepta potser! — Joseph Socias: la carta qu' hem rebut la resmerem á 'l corres- ponsal. Podem dirli que may nos ha enganyat.

J. SOLÉ PIQUÉ, IMPRESSOR, RONDA UNIVERSITAT, 9.

Carme, 33

Máquinas de cusir, máquinas de fer mitja —

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas.—Se ven á plassos y al comptat.

Carrer del Carme, 33. - Barcelona

Carme, 33

APARATOS

pera

péndrer dutxas

Construcció de Teatros

Servey complert y bó
pera guardarropias

Pera informes y details, dirigir-se al fuster del carrer d' Estruck, 11

BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
DE TOTA CLASSE

PERA TEATROS
GRAN SALÓ

pera afeitar, tallar y rissar cabells

en la

PERRUQUERÍA
de

VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, Principal

Casa establerta desde 1840

Orquesta de'ls Catalans

de la que 'n forma part lo notable concertista de violi senyor Badia, dirigida per DON ROMUALDO ZUBIELQUI.

Per' ajustos dirigirsé carrer del Hospital, 102, 4.ª Barcelona.

EL LIBRO MAESTRO Diccionario práctico de Administración é indispensable en todas las oficinas de los Ayuntamientos y Juzgados municipales.

Para saber desempeñar el cargo de Secretario de Ayuntamiento ó de Juzgado municipal basta adquirir esta obra. Con ella no hay necesidad de estudiar para dichas carreras en ninguna Academia. Contiene más de 4.000 formularios para todos los asuntos en que tengan que intervenir dichos funcionarios, tan claros y terminantes, que bastaría un niño para interpretarlos.

Las atribuciones y obligaciones de los Alcaldes, Concejales y Jueces, se hallan señaladas en la obra, la que contiene al final un índice en que se indican los trabajos que tienen que cumplimentar diariamente los funcionarios, señalándoles el folio del «Diccionario» en donde encontrarán los formularios para llevarlos á cabo.

La carrera del Secretario ofrece un ancho campo para muchos jóvenes, cuyo cargo puede desempeñarse perfectamente, asesorándose por medio de dicha obra, en la que además de toda la legislación se hallan insertos los programas oficiales y probables, para los que quieran examinarse y adquirir el título.

Los que deseen adquirirle, pueden efectuarlo dirigiéndose al Director de «El Secretariado», en Madrid, San Mateo, 12, que lo servirá franco de porte y certificado, siempre que al hacer el pedido se acompañe su importe de 15 pesetas, en libranza ó otro medio de fácil cobro; ó bien en todas las principales librerías al precio de 40 pesetas.

Dichos precios no regirán más que hasta el 15 de Septiembre próximo (ampliando por consecuencia el terminado en 31 de Julio), pues transcurrida aquella fecha, su precio será el de 50 pesetas, en todas las expendedorías.

OBSERVACIONES.—Esta obra consta de dos tomos voluminosos, en folio, y va fuerte y lujosamente encuadrada, remitiéndose en cajas de cartón para preservarla de accidentes que puedan deteriorarla; todo sin aumento de precio.

El que desee se estampen sus iniciales en el lomo de los tomos, puede avisarlo al hacer el pedido.

LLUNAS ASSOAGADAS PERA MIRALLS, DE ORTEGA Y BADIA

Depósit de Cristalls, Baldosas, Baldosetas, etc., etc.

TELÉFONO NÚM. 1397
Carrer de la Comptesa de Sobradíel, número 3
BARCELONA

TIPOGRAFIA
DE

Joaquím Solé y Piqué

IMPRESOS

DE TOTES CLASSES Á PREUS MÓDICHES
PROMPTITUT EN LOS ENCÁRRECHS

TRENCADURAS

Se curan aviat y radicalment ab lo BRAGUER MECANICH Y REGULADOR inventat per l' especialista senyor PALAU. Recomanat per tots los metjes eminents y premiat en la última Exposició de Barcelona. Té concedit Real privilegi.

Carrer Ample, 12 y 14, al costat de la iglesia de la Mercé
Consultori ortopédich, de 8 á 1 y de 3 á 8

ARXIU Y COPISTERIA

DE

Francisco Perez Pol

Carrer de Roig, 24, entresuelo.

PERRUQUERÍA DE JAUME SALA

PROVIDENCIA, 43, GRACIA

Servey esmerat en perrucas pera teatro.—Especialitat en caracterisar.

Saló per' afeitar, tallar y rissá 'l cabell.

GRACIA.—PROVIDENCIA, 43.—GRACIA